

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

آبونه سرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، الی
آیلغی (۳۵) غروشدور. ممالك اجنبیه ده
سنه لکی (۱۷) ، آلی آیلغی (۹) فرانقذر.
[ایضاحات : نسخه سی الی یاره ، آلی
آیلغی بر جلد ، هر جلد ۲۶ نسخه در.]

اخطارات

§ آبونه بدلی پشیندر.
§ آدرس تبدیلنده قرق پاره لک
پول کوندولدی در .
§ مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ای دیلمه یین یازیلر
اعاده اولونماز .

الکشاف

۱۳۳۰

دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی هفته لک مجموعه اسلامیه در

اخطارات

رساله مزدن آلدیغی کوسترلک شرطیه
بتون یازیلر هر هالکی بر غننه طرفندن
اقتباس اولونه بیلیر .

§

مکتوبلرک ، امضالرک واضح و اوقواقلی
اولسی و آبونه صره نومروسی محتوی
بولونمسی ؟

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرس لرینک فرانسه رجه سی ده یازلسی ؟

§

پاره کوندولدیکی زمان نه به دائر اولدیغینک
واضحاً بیلدیرلسی رجا اولنور .

آبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ح. اشرف ایوب

ولله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

جلد ۱۰

نيسان ۲۰ ۱۳۲۹

پنجشنبه

۹ جمادی الاخره ۱۳۳۱

عدد ۲۴۴

اجتماعیه

ظلمتدن نوره

فلاکت حاضره نلک کوستردیکی لزوم و احتیاج اوزرینه فاضل محترم شمس الدین
بک افندی مارفتدن تحریر ایدیلوب مدق و نافذ بر نظر ، فیاض بر ذکا ایله اجتماعی
و دینی سقوطلری می تشریح ، خلاصه چاره لرینی تحری ایدن (ظلمتدن نوره)
عنوانی و دورتیوز صحیفه یه یقین قیمتدار کتاب مقدمه سی در :

فکری سقوطلری می ، اجتماعی درد لر می اوقدر اَلم ، اوقدر متنوع در که
بونلری تکر تکر دوشونن بر دماغک آتشین بحر انلر ایچده یانوب
قاورولمه سی قابل دکلدر .

فی الحقیقه شو بدبخت یوردک هانکی طرفنه باقیسه نظره خونین بر
صحنه فجاعت ، سونوک بر لوحه سفالت چاربار . هانکی بوجاغنه کیدسه
معناً ، ماده مریض و کوتوروم بر کتله نلک اَین جانخراشدن باشقه آثار
حیات طویولماز . ملتی کیرمن هانکی یاره نلک اوزری آچیلماق ایسته نیلسه
مسلط اولدنی عضوی قانفرن حاله کتیرمش اولدینی کوریلور .

اوزاق و قاراللق بیللرک سور و کله دیک ییغین ییغین فلاکت مولوزلری
آلتنده دیدینن بو کونکی طالع سرنسلک سیلابه زمانک مدھش هجوملریله
عمان عدمه یو وارلاندیغنی کورن ، حس ایدن بر روح نه اَلم وجدان
صیزیلری ، نه فجیع خسران عذابلری چکر . اوصیزیلر ، بو عذابلردر که
فلاکت ابدی به محکوم ایدلمش کی ، دیدندکجه بالچغه صابلا نان ، قیوراندقجه
غیای انقراضه بر آز دها کوموان بر کتله نلک افرادی اواق اعتباریله
بکا شوسطرلری یازدیر ییور . نهوت ؛ شانلی بر ملتک ذلیل و محقر اولادی ،
دینچ وزنده بر عرقک خسته و سفیل اخلافی کورولمک ایسته نیلیرسه
باشدن باشه بر فقای سفالت اولان بدبخت وطنمزی کزملیدر .

بوکون الک شیرین ، اک باکر پارچه لر ی بالقان شقیلرینک قانلی
چیزمه لر ی آلتنده سور و کله ن یوردک اقسام متباقیه سنی ، زوالی اناطولی یی
کزوب طر لاشه حق اولور سه ق یوره کلر میز پارچه لانه دن دونه بیلمی می بز ؟
فی الحقیقه اک بویوک شهر لردن اک کوچوک قصبه لر ، اک غلبه لک بلده لر دن اک ایزبه
کویلر وارنجیه قدر هیج بر کلبه هیج بر کوی . هیج بر بلده ، حتی هیج بر شهر
بولنمز که اوراده علم یوقسوللغینک حکمران اولدیغنه ، اجتماعی درد لرک بحر ان
دوره سنه کیرمش بولندیغنه قناعت ایدلسون ! بودردلر بوکون تداوی
ایدلر ، او یارلر اهتمامکار و ماهر آلرله وقتیه صارلر سه خسته لک مزمن ،
یارده ده بوس بوتون قانفرن حاله کلیر . یوردک اوروپا و آفریقاده کی
عضولرینه تطبیق ایدیلن عملیه لر صوکره ، همده پک یقین بر زمانده ،
آسیاده کی پارچه یه ، قلب و طنده تطبیق ایدلمک ایسته نیلیر . قلبی
خنجرلن بدن ایسه یشایه مز !

اجتماعی درد لر می تشریح ایدلمی ؛ اجتماعی یارلر میز جوزیلیدر که
تداویلری چاره لر ی آرائیه بیلسون . کیزلنن بر خسته لغک شفایاب
اولسی شویله دورسون ، مرور زمانله بوتون بوتون وخامت انکیز بر دوره یه
کیره جکی محققدر !

موجودیت میز کیرن ، وارلغیمز بنیادنی صارصان و نهایت بزی
بوکونکی فجیع چوقوره سور و کله ن مرضلرک باشلانغیج لر ی پک
کریده در . فقط زمان کچدکجه بوفجیه لر آرتمش ، دها قورقونج ،
دها اَلم صفحه لر کچیرمک صورتیه متصل درینلشه ، درینلشه بوکونه
قدر کلوب چاتمشدور . مع مافیہ بوتون بوقناقلرک یکانه بر منبئی ، بوتون
بوخسته لکلرک تک بر سببی ، بوتون بوقلا کتیرک مستقل بر عاملی واردر .
بومنبع قوریدیلر ، اوسبب ازاله ایدیلیر سه خسته لقرده تدربجا شفایاب
اولماق استعدادنی آله بیلیر .

نهوت ، امراض اجتماعیه مزک یکانه منبئی جهل ، سفالت ملیه مزک

حقیقی سببی جهل، بوتون فلاکتلریمزک ال مؤثر عاملی بنه جهادر . کتله تنویر ایدلدیجه، خلقک فکری آچیلمدیجه، یا کلش جریانلرک اوکی آلمدیجه امید فلاح بسله مک قدر عبث برشی اوله ماز !
جهل سببیه دکلیدرکه : جهانک ال منبت اووه لرینی ، ال محصولدار اوهرلرینی ، ال فیاض شهرلرینی حاوی اولان آناتولی بوکون بر خرابه زار سفالت حالنده بولینور .

جهل سببیه دکلیدرکه : تجارت بحریه عالمه مرکز اخراجات اولمق استعدادینی حائز اولان لیمانلریمزده ؛ عثمانلی بایراقلری موجه دار اوله جغه یر یر اجنبی سفینه لری ، اجنبی بایراقلری طولاشیور .
ینه بو قورقونج دشمنک کابوس بلاسی یوزندن دکلیدرکه : آناتولینک سینه متروکنده قیمتدار ومبذول معدنلر ، بی پایان وزنکی خزینه لر کومولی اولدینی حالده اوزرنده یشایان سوری سوری مخلوقات آجلقدن تلف اولور !

ینه بو منفور علت ایجاباتی دکلیدرکه : بیچاره کویلیلریمز سنه لرجه دیدینه رک، چیرینه رق اوزولدکری حالده قوت لایموتلرینی بیله تدارکدن عاجز قالیور، ثمره مساعیلرینی اجنیلرک محترص جیلری بلع ایدوب کیدیور !

ینه جهل سائقه سیله دکلیدی که : بروقتلر امور دولت و عنان سلطنت وویووده قیزی ، شکر پاره کی عشوه کار قاتلرک دست نرمین وچالا - کنده بر او یونجاق اولمشدی .

ینه جهل سببیه دکلیدی که : بر جینجی خواجه بوتون مملکتی قاصوب قاووره حق بر اقتدار ونفوذ قازانمش ، اراذل اشخاصدن بر جامع قیمی ، سید مصطفی نامیله خلقی باشنه طوبلامش ، اورته جامعه بر سوری متسید وشیخلرک باشنه کچرک قورقونج ورنکارنک بریا جوج و ما جوج آلییله مملکتی خرابه زاره چویرمشدی ! ..

ینه جهل سببیه دکلیدی که : ایاصوفیه واعظلکی مقامنی غصب ایدن اسپری زاده کی جاهل وسفیل بر در بدر تحت سلطنتی صارصه حق قدر بر قدرت قازانمش ودولتک محور سیاستنی آلت اوست ایتمشدی ! ..

ینه جهل یوزندن دکلیدی که : او باشان اشقیاطر فندن استانبول قاضیدی انتخاب اولنان دلی ابراهیم نامنده بر سرسری ، ملته ملیونلره لیرایه مال اولان آثار ومؤسسات مدنییه ، سعد آبادک رنکین وشکوفه دار حدیقه لری احراق وتخریب ایچون اعلام شرعی (!) ویرمش ، خلق بو اعلامی بوتون قوتلرله آفشلامش ، وقتک پادشاهی بیله - رضاسی خلافتده اوله رق - دیندن بر خبر بر مجنونک شریعت نامنه امضالادینی کاغذک اجرای احکامنی اراده اتمک مجبوریتنده قالمشدی !

ینه جهل سببیه دکلیدی که : وهابیلر عراقده مشهد حسینی ، نجفده مرقد مرتضی نی ، مکه ده حرم شریفی ، مدینه ده روضه مطهره نی یغما وتخریب ایدرکن ، خادم حرمین صفتنی حائز اولان مقام خلافت ، یکچیریلرک اطاعتسزلکی ، علانک ادرا کسزلنی ، امرانک اقتدارسزلنی یوزندن

بو هائله نک دفعنه قادر اوله مه مشدی . مملکتک اولولری وبالخاصه شیخ الاسلام طویال عطاء الله وصدارت قائممقامی کوسه موسی کی لثم ملعونلر ، اساسلری هنوز قورولان وبوغالیه بر طرف ایده جکی محقق بولنان نظام جدیدی تقویه ایده جکلرینه بالعکس ییقلمسی اسباب اراشدیرمشلر ، بوغایه به وصول ایچون ال آلاق ملعتلری ارتکابدن چکنمه مشلردی . وهابیلرک حرمنی ، روس و آوستریا اردولرینک ده مملکتی استیلاسنه باشلیجه سبب عسکرک انتظامسزلنی ، خلقک جهالتی اولدینی حالده بر طاقم سرسری در بدرلر کرسیلرده بیچاره اهالییه : (جناب حق توفیقی بزدن آلدی . نه اوله جق ! جنود مسلمین فرنک عادتلیله تعلیم کورورلرسه بویله اولور . حرمن محترمنی یغما ایدرلر ! ..) یولنده زهرلر صاچورلر ، مملکتی داها قورقونج وداها وخیم اوچوروملره سوروکلیورلر ، ایشیلدماغه باشلایان چراغ امید سوندورمکه چالیشیورلردی . حال بوکه بوکی در بدرلرک تنسیبیه حربه باشلامق ایچون (اشرف ساعت !) بکله نیرکن دشمن اردولری منتظم حرب پلانلرینه توفیق حرکتله چیغرنندن چیقمش اولان انتظامسز اردومزی تارومار ایدیوردی !

جهلک تعصب نقابنه بورونن بو شکلی مملکتی ایچین ایچین کیره کیره صوک دوره قدر سوروکله دی . صوک عصرده ایسه جهلک بو نوعه دیگر بر شکل نویی ده انضمام ایتدی :

اوروپانک انوار مدنیتی قارشوسنده قاماشان کوزلر ، مملکتی قورتارمق ایچون دماغلری علم ، اللری صنعت وتجارت خزینه لرله تولدیرمق ایجاب ایده جکنک فرقله اولمیلر . مملکتی ساحل سلامته چیقارمق ایچون اوروپانک علم و عرفانی ، صنعت وتجارتی آله جفی یرده بر قسم بینسزلر ملیتی چیکنه مک ، مقدساتی ییقمق ، اوروپا شایقه سی کیمکه بو غایه به واصل اوله جفی ظن ایتدیلر . بو ایکنجی جریانده اولکنه انضمام ایده رک حرکت اضمحلالیه نک تسریغه سبب اولدی . هرایکی جریانده جهلک مولودی ایدی . فقط مع التأسف بریسنه (دینداراق !) دیکرینه ده (تجدد !) نامی ویرلدی ! ...
بوجریانلردن اولکیسی بیچاره ملت ثقلت وکثافتی توالی سنین ایله آرتان بوغوجی برکابوس آلتنه صوقدی . ییللرجه ، عصرلرجه سورن درین براویقویه طالیدردی ! بر حالده که وقت وقت ، فقط صیق صیق ظهور ایدن بر سفیل داود ، بر طویال رجب ، بر قره چاوش مصطفی ، بر بکتاش ، بر قباچی مصطفی ، بر قندره لی محمد . . . ونهایت بر قبریسی وحدتی ، بر کور علی قاصیرغیسی بو عمان تعصبی جوشدیردی ، جوشدیره بیلیدی . صرب قایالره چارپدیره رق متصل اذیدردی ، پارچالاتدی ! . . .

ایکنجی جریانده ملتک فضائل عرقیه سنی ، نجات روحیه سنی ، حس فدارا کاریسنی سیلوب سوپوردی . شاشقین برحاله ، چیقمز بر یوله صوقدی ! . . . سبب : ینه جهالت ! .. بزبو کتاب ده بوجریملری ده شمک ، اوپارملری آچق ، موجب اوله قلی فلاکتلری تشریح

۲۰ - قدم وازلیت :

تزیه باری بی اجمالاً اعتقاد ایتک خصوصاً شمدی ذکر ایتش اولدیغمز شی کافی در . لکن علمای کرام بومقامده اجمال ایله اکتفا ایتورلر ، بویچی دهازیاده تفصیل ایدیورلر . اونلرک سالک اولدقلری

اسکی یونانیلرده وسائر بعض اقراوده کوزولدیکی کبی . فکر تشبیهی خیالاتدن باشلادیفی حالده کیت کیده بشقهرنک آلیور . خرسیتیانلرک حضرت عیسایک الوهیتنه ، نصیری ودرزیرک حاکم بامرالله حشده کی اعتقادات باطلیه قائل اولشلی هب آدم پرستیک محصولیدر . فکر تشبیهی عقاید اسلامیه جه قطعاً مردوددر ، محض کفردر .

فکر تزیه ، صانع عالمی هر تورلو تشبیهات و محسوساتک ضدی کورمک ، اولی فکر بشارده کی تشبیهاتک هب سندن منزله طوتمق دن عبارتدر . یالکز فکر تزیه ایله جناب حق معرفت ممکن اولاماز ؛ چونکه فکر تزیه هیچ بر شی اثبات ایدمه یوب بالعکس هر شیئی نفی ایدر . بو فکر ، جناب حق « اوله ده دکدر ، بویله ده دکدر » دهرک بتون نموت وجودی سلبایلر . حتی قوه محاکمه لری نقصان اولانلر چوق کره تزیه ایله عدی شی واحد کی کوستردر . بونک ایچوندکره : دین اسلام ، فکر تزیه بی قبول ایدرک جناب واجب الوجود حضرتلری هر تورلو محسوساتدن تزیه اتمکله برابر تزیه ایله تشبیهی نقطه اعتدال حقیقته جمع ایدن فکری ده دینک ارکان اصلیه سندن صامش درکه اوده « فکر توحیدی » در . اسلامیک اساس دین اولق اوزره قبول ایتدیکی « فکر توحیدی » بتون مراتب و معرفتی ، بالجله ادیانک اسرار و حقایق جامع بر حقیقتدر . فکر توحیدی ، « لاله الله » کلمه منجیه سنده تماماً افاده ایدلیدیکی کبی ، « ایس کتله شی » وهو السميع العليم « نص ازلیسی ده بو حقیقی لاهوتی بر بلاغله ایضاح اتمکده در . چونکه ، « ایس کتله شی » = الله هیچ بر شیشه بکزه مر « تزیه مطلق افاده ایدر ، اگر وصف الهی بوقدرله بر ایلسه ایدی ، ادراک بشره خطاب ایدله مش اولوردی . زیرا « جناب حق هیچ بر شیشه بکزه مر » دیمک . ادراک بشرده کی صور فهیمه و موجوده نک هبسی ابطال اولور . بویله بر توصیفله برشی بیلدرلش صایله مایه جنی کبی بیلنمک امکافی ده سلب ایدلش اولور . او حالده « و ما خلقت الانس والجن الا ليعبدون » بن انسانلری ، جینلری آنجق بخی معرفت ایچون خلق ایتدم « آیت کریمه سی - حاشا - معنایز قایلردی .

یالکز « السميع العليم » = الله ایشیدیر ، بیلر « قول جلیلی ده تشبیه مجردی افاده ایدر ، بلاء علیه اگر جناب حق بلاتزیه بواوصاف ایله تعریف ایدلیده ، اوزمان ده آدم پرستی منزله سینه دوشولوردی . خلاصه عقاید اسلامیه فکر تشبیهی بی قطعاً قبول اتمدیکی کبی . یالکز فکر تزیه ده دکلدر . بلکه بو ایکی فکریک آره سنده نقطه اعتدال اولان « فکر توحیدی » در . فکر توحیدی بویکی جعتی نقطه حقیقته جمع ایله جلوه نما اولور . عقاید اسلامیه . « لاله الله » ، « ایس کتله شی » وهو السميع العليم « کلمه ازلیسنده مندرج اولان حقیقت الحقایق دن عبارتدر .

« لاله الله » کلمه توحیدی یکدیگرینه ضد و حقیقته ابکیسی شی واحد اولان (لا) و (الا) دن عبارتدر . بشرک فهم و ادراک ایتدیکی بویکی وحدتدن (لا) و (الا) دن خارجه حقیقه ماز . چونکه یا اقرار و انکار ایله بیلنر . بیلنمک ایسه بر موجودیتدر . شو حالده بتون صور موجودیت شوکله طیه ده داخلدر . انسانلرک بیک درلو تراکیب ایله بیک درلو لسان ایله بیک شکل و صوره ده کاه انکار ، کاه اقرار مقصیده ذکر و تکرارینه محکوم بولندقلری کله بودر .

فکر انکاری همان یوق کبیدر ؛ امام غزالیک دیدیکی کبی ذاتاً « دهریون » دن بشقه الهی انکار ایدن یوق در . مع مافیه اونلر ده نه قدر انکار ایتسه لرینه شوکله طیه ایله اثبات اولنان صور موجودیتدن برنی اثبات ایتش اولیورلرکه نرم ایچون بوقدر کافی در .

ایتمک ، وطنی بونون بوتون باطمه دن قورتاره حق یوللری تحری ایتک ایستهدک ! احتمال بعضاً یانیلدق . فقط ، خیانتدن قیمتدار ، ناموسی قدر معزز ، دینی قدر مقدس اولان وطننک قائلی کفنلره بورون هیولای علیی قارشوسنده یانان بر دماغک محصول احتراقاتی اولان فکرلرده رماد خطا بولنمه مق قایلیدر ؟

م . شمس الدین

فلسفه

عقاید اسلامیه

۱۹ - تزیه باری :

لکن مقاله لردن اکلا دق که : بو عالم ممکن در ؛ « ممکن » ک نظر عقلده وجود وعدی مساوی دیمک اولدینی جهته وجودی ذاتنک مقتضاسی دکدر ؛ بناء علیه بو « عالم » وار اولا بیلنمک ایچون همه حال وجودینی عدمنه ترجیح ایدمه جک بر « مرجح » ه محتساج و او « مرجح » ده هر حالده واجب الوجود اولسی لازم در .

ایشته بو صورته اثبات ایتدیکنز واجب الوجود ، موجودکائات در ، که اوکا لسان شریعت « الله » (جل جلاله) نامی ویریور . امدی واجب اولدینی ثابت اولنجه ممکناتک جمله سینه مبین در ، جناب حق هیچ بر خصوصده ممکناته بکزه مدیکی کبی جمله ممکنات دن اوکا مماثل و مشابه اولان ده یوق در . زیرا بر صورتله - مثلاً : هیئته ، یا خود لونده ، یا خود مقدارده ، یا خود تجزیده ، یا خود هر هانکی بر صفته - ممکناته بکزه مش اولسه یدی هیچ شبهه یوق که ذات باری ده اونلر کبی ممکن اولوردی ؛ قطعاً واجب اولمازدی . حال بوکه بر اهین قطعیه ایله ثابت اولدی که ذات باری واجب در ؛ بناء علیه بتون ممکناته مبین ، هیچ برشی ده اونلر مشابه ، مماثل اولمادیفی ده تعین ایتش اولدی .

« ایس کتله شی » وهو السميع العليم [۱]

[۱] « جناب حق هیچ بر شیشه بکزه مر ؛ الله ایشیدیر ، بیلر . بو آیت کریمه تزیه ایله تشبیهی نقطه حقیقته جمع ایدن و بالجله ادیانک سرائر و حقایق جامع اولان فکر توحیدی عقیده اسلامیه سنی لاهوتی بر بلاغله ایضاح اتمکده در . چونکه فکر الوهیت ایچون ادراک بشرده اوچی مثبت ، بری منی اولق اوزره الحق درت صورت وارددر :

فکر تشبیهی ، فکر تزیه ، فکر توحیدی ، فکر انکاری . فکر تشبیهی ، صانع تعالی بی محسوسات و مادیاتدن بر شیشه تشبیه ایتک ، اوکا محسوس و مادی بر موجودیت ، بر موجودیت جسمیه عطف ایله مک دیمکدر . بوفکره سلوک ایدلرده ایکی صنفه تقسیم ایدله بیلر : آدم پرستی ، اشیا پرستی . بت پرستک دیمکدر . بوسورت فکر ، اقوام وحشیه و ابتدائیه مخصوص در ؛ بونکله برابر بونده هیچ بر حکمتده یوق در ؛ بوکا سالک اولانلرک سائق یالکز خوف و منفعتدر . آدم پرستی ده ایسه ، بر جوق خیالات شاعرانه کوریلور ؛